

ע"פ 968/20 - פלוני נגד מדינת ישראל, פלונית, פלונית, פלונית

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 968/20

לפני:

כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט א' שטיין

המערער:

פלוני

נגד

המשיבות:

1. מדינת ישראל
2. פלונית
3. פלונית
4. פלונית

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
ב-תפ"ח 18-06-60581 מיום 23.12.2019 שניתן על
ידי כב' השופטים רפי כרמל, שירלי רנר וחגית מאק-
קלמנוביץ'

תאריך הישיבה:

ט' באדר התשפ"א (21.02.2021)

בשם המערער:

עו"ד נדב גדליהו, עו"ד שמואל הורביץ

בשם המשיבות:

עו"ד עמרי כהן; עו"ד ענת ארוסי

בשם שירות המבחן למבוגרים:

עו"ס ברכה וייס

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בתפ"ח 60581-06-18 (השופטים ר' כרמל, ש' רנר ו-ח' מאק-קלמנוביץ'), מיום 23.12.2019, בגדרו הושתו על המערער 20 שנות מאסר בפועל לצד ענישה נלווית, בגין הרשעתו בשורה של עבירות אינוס, מעשי סדום ומעשים מגונים שביצע באחייניותיו הקטונות על פני תקופה ממושכת של למעלה מ-10 שנים.

העובדות הצריכות לעניין

2. כתב האישום המתוקן שהוגש נגד המערער, מגולל על פני כתשעה עמודים שלושה אישומים שונים, שלפיהם נהג לבצע במשך שנים ארוכות מעשים מגונים, מעשי סדום ומעשי אינוס בשלוש אחייניותיו, ילידות 1990, 1994 ו-1998 (נ', ב' ו-י', בהתאמה, או המתלוננות כולן יחד), בהיותן קטינות.

המעשים בוצעו בבית המתלוננות, בביתו ובמקום עבודתו של המערער, לעיתים אף כאשר שהו במקום בני משפחה נוספים. כל זאת, תוך ניצול מעמדו במשפחה והקרבה בינו למתלוננות שנוצרה בזכות סיועו למשפחת המתלוננות, העובדה כי שימש עבורן כדמות אב, אשר ייעץ להן במגוון תחומים, והביקורים התכופים בביתם האחד של השני.

קצרה היריעה מלפרט את מעשיו הקשים והחמורים של המערער. מבלי להמעט בחשיבות התיאורים, יובאו להלן עיקרי האישומים בתמצית, כפי שתוארו בגזר דינו של בית המשפט המחוזי.

עלפיהמתואר באישום הראשון המערער ביצע בנ' מעשים מגונים, מעשי סדום ואינוס, החל מהיותה בכיתה ד' ועד לכיתה ט' לערך, בעשרות אירועים שונים.

במסגרת זאת, נטען כי המערער נהג להוביל את נ' אל מחסני הבית שבחצר ביתה, שם חיבק ונישק אותה בלחיה, צווארה וכתפה; נגע בחזה מתחת לבגדיה, צבט ומצץ את פטמותיה; חשף את איבר מינו, ליקק את ידה וגרם לה לאחוז באיברו תוך שהניע את ידה, ולעיתים הגיע לפורקן מיני.

נוסף על כך, המערער הגיע לביתה של נ' בכמה הזדמנויות שונות, גרם לה לאחוז בידה באיבר מינו מעל למכנסיו או באיבר מינו החשוף, והניע את ידה עליו, לעיתים עד הגיעו לפורקן מיני. במרבית הפעמים, המערער נגע באיבר מינה מתחת לבגדיה; פעם אחת אף החדיר אצבעותיו לאיבר מינה באופן שגרם לה לכאב, חיכך את איבר מינו באיבר מינה, השחיל את איבר מינו בין שדיה, הגיע לפורקן מיני על גופה, וסמוך לאחר מכן היא דיממה מאיבר מינה.

כמו כן, המערער הקרין לנ' בחדר בביתו ובמקום עבודתו סרטים פורנוגרפיים. בחלק מן הפעמים ליקק ונגע בחזה, ולעיתים ליקק ונגע באיבר מינה מתחת לבגדיה והניח את ידה על איבר מינו החשוף, והניעה עליו עד הגיעו לפורקן מיני.

בארבע הזדמנויות, המערער הכניס את איבר מינו לפיה, ולאחר שנ' קפצה את שפתיה ושיניה – פתח את שפתיה בכוח וחיכך את איבר מינו בשיניה.

3.

על פי הנטען באישום השני, החל משנת 2004 ובמשך כשנתיים, המערער ביצע בב' מעשים מגונים במספר הזדמנויות שונות. בין היתר הקרין לה בביתו סרטים פורנוגרפיים, תוך שנגע בחזה מתחת לבגדיה ונישקה באומרו "תראי איזה יפות הן", לעיתים ביושבו כשאיבר מינו חשוף; ובעשרות מקרים בביתה, נצמד לגופה ונגע בחזה מתחת לבגדיה.

בשנת 2010, עת ב' הייתה בכיתה י', המערער הסיעה בקביעות ללימודיה. בחלק ניכר מהנסיעות, ליטף את רגלה לשם גירוי, ביזוי וסיפוק מיני, ונהג לומר לה "איזו יפה", "איך גדלת" ו"נהיו לך ציצים".

4.

במסגרת האישום השלישי, תואר כי המערער ביצע ב-י' מעשי אינוס ומעשים מגונים בעשרות הזדמנויות, החל מהתקופה בה הייתה בכיתה ב' ועד לכשהייתה בכיתה ט'.

בכלל זה, באחד האירועים המערער הכניס את ידה של י' לתוך מכנסיו וגרם לה לגעת באיבר מינו למשך מספר דקות, שאל אם היא יודעת במה היא נוגעת, ומשענתה בביישנות "באצבע שלך", ענה "שטויות, זה כמו אצבע, אל תיגעלי", ניסה להכניס את אצבעו לפיה ומאחר שקפצה את שפתיה, הכניס את אצבעו לפיו "כדי להראות למתלוננת שאין בכך דבר", לשון כתב האישום.

נוסף על כך, במהלך שנת 2009 או בסמוך לכך, י' שהתה לבדה בביתה, אליו הגיע המערער. בשלב מסוים, נגע זה האחרון בחזה מתחת לבגדיה, פתח את חגורת מכנסיו והורה לה להוריד את מכנסיו ותחתוניו. משקפאה במקומה, עשה זאת בעצמו, הפשיל את מכנסיה ותחתוניה, השכיבה על מיטה, נגע באיבר מינה, נשכב עליה כשאיבר מינו החשוף בין רגליה וחיככו באיבר מינה עד הגיעו לפורקן מיני. לאחר המעשה, המערער ביקש שלא תספר על שאירע.

באירוע אחר, בשעה ש-י' צפתה בסרט בחדר חשוך בביתו, המערער התיישב לידה, הניח את ידה באזור חלציו, והניע אותה על איבר מינו; בשנת 2001 לערך, עת התקלחה י' בביתו, המערער נכנס לחדר המקלחת, הביט בגופה העירום מבעד לזכוכית המקלחת ואמר לה "וואי, איזה חזה יש לך", סגר את הדלת ועזב.

נוסף על כן, המערער ביצע ב-י' מעשים מגונים בחדר הממ"ד שבביתו במספר הזדמנויות שונות, לעיתים בשעה ששהו בני משפחה אחרים בבית. במסגרת זאת, נהג בין היתר, להסיר את חולצתה, להניע את איבר מינו החשוף על חזה העד הגיעו לפורקן מיני, ולאחר מכן ללקק את נוזל הזרע שלו מחזה. בחלק מהפעמים אף החדיר את אצבעו לאיבר מינה באופן שגרם לה לכאב.

באחד האירועים, כשהייתה י' בכיתה ו' ולנה בביתו, המערער נשכב במיטה לצדה, הוריד את מכנסיו ותחתוניו, נגע בחזה מתחת לבגדיה, הניח את ידה על איבר מינו תוך שמניע אותה, הוריד את מכנסיה ותחתוניה ונגע באיבר מינה עם אצבעותיו, נצמד אל גופה והחל לנוע כשאיבר מינו בין רגליה מתחכך באיבר מינה, כל זאת תוך שהמערער אומר "שס' לא תתעורר, שס' לא תראה", בהתייחסו לאשתו.

עוד מתואר כי בהיותה בכיתה ז' לערך, המערער הסיע את י' למקום עבודתו. במהלך הנסיעה הקרין לה סרט פורנוגרפי במכשירו הנייד, הכניס את ידה אל מכנסיו והניעה על איבר מינו. לאחר שהגיעו אל משרדיו, המערער הקרין בפניה סרט פורנוגרפי, הוריד את מכנסיו ותחתוניו, וביקש שתנשק לו באיבר מינו. משסירבה, הציע לה 100 ש"ח ו-200 ש"ח בתמורה, אך זו עמדה בסירובה תוך שהבהירה כי המעשה מגעיל אותה.

המערער הריס את חולצתה, חיכך את איבר מינו על חזה, התיישב עליה כשהיא ישובה על כיסא, חבש קונדום על איבר מינו, הוריד את מכנסיה ותחתוניה, ונישק אותה עם לשונו אף שהיא סגרה את פיה. או אז, הורה לה לעמוד, נגע באיבר מינה, חיכך את

איבר מינו באיבר מינה, הכניס את אצבעותיו לתוכו, התכופף על ברכיו וליקק את איבר מינה, עד שלבסוף חדל ממעשיו לבקשתה. משהתרומם, החדיר את איבר מינו לאיבר מינה מספר פעמים, תוך שגרם לה לכאב, והגיע לפורקן מיני. לאחר המעשה, בדרך לביתה המערער הורה-י' שלא לספר על המעשים לאמה או לאשתו. מספר ימים לאחר מכן דיממה מאיבר מינה וחשה צריבה.

במהלך כיתה ט', במספר הזדמנויות לאחר שהמערער נגע בחזה של י' ונישקה בפיה. משביקשה כי יחדל ממעשיו הואיל ויש לה חבר, התעקש ואמר לה מספר פעמים "רק אחד קטן", אך היא עמדה בסירובה עד שעזב את המקום.

כתוצאה ממעשי המערער, י' מטופלת פסיכולוגית, וסובלת מסיוטים בלילות ומפוסט טראומה.

5. בגין מעשים אלו, יוחסו למערער ריבוי עבירות של אינוס בבת משפחה לפי סעיף 351(א) ובנסיבות סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); שלוש עבירות של מעשי סדום בבת משפחה לפי סעיף 351(א) ובנסיבות סעיפים 347(ב), 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק; וכן ריבוי עבירות של מעשים מגונים בבת משפחה לפי סעיף 351(ג)(2) לחוק, בנסיבות סעיפים 348(ב), 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק.

ההלך בבית המשפט המחוזי

6. המערער הורשע על פי הודאתו בכתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון, אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

7. בית המשפט המחוזי הדגיש בגזר דינו את הפגיעה הקשה במתלוננות, ובזכותן לשלמות הגוף, לצנעת הפרט, לתחושת ביטחון, לכבוד ולפרטיות. זאת, בשים לב לנזק שנגרם להן, כפי שפורט בהרחבה בתסקיר נפגעי עבירה שהוגש לבית המשפט המחוזי ובעדויותיהן בשלב הטיעונים לעונש, וכן לנזק שנגרם כתוצאה ממעשיו למשפחתן ולמשפחת המערער.

עוד נשקלה העובדה כי בעת המעשים היו המתלוננות קטניות, ויחסי הקרבה בין המערער לבין המתלוננות ומשפחותיהן, הקשו עליהן לחשוף את מעשיו; וכן פרק הזמן המשמעותי שלאורכו נמשכו המעשים - על פני למעלה מ-10 שנים - תוך תכנונם ויצירת התנאים המתאימים לביצועם.

לאור האמור, קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם העונש ההולם את מעשי המערער באישום הראשון הוא בין 8 ל-12 שנות מאסר בפועל; באישום השני, בין 3 ל-6 שנות מאסר בפועל; ובאישום השלישי, בין 12 ל-17 שנות מאסר בפועל.

באשר לנסיבותיו האישיות שקל בית המשפט המחוזי את גילו של המערער, שהוא כבן 60; את הודאתו במיוחס לו והתנצלותו בפני המתלוננות; את עברו הפלילי הנקי והעובדה כי הוא ניהל אורח חיים נורמטיבי; ואת המצוקה הרבה שגרמו מעשי המערער לבני משפחתו שהעידו בפני בית המשפט המחוזי.

לנוכח מכלול שיקולים אלה, בית המשפט המחוזי גזר על המערער עונשים של 20 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו; שנת מאסר על תנאי לבל יעבור עבירת מין מסוג "פשע" למשך 3 שנים; וכן פיצויים בסך 150,000, 100,000 ו-75,000 ש"ח ל-נ', ב' ו-י', בהתאמה.

הערעור על גזר הדין

8. לטענת המערער, העונש שנגזר עליו חמור יתר על המידה, וחורג ממדיניות הענישה הנוהגת.

בפרט, נטען כי בניגוד לקביעת בית המשפט המחוזי בגזר הדין, לא קדם תכנון לעבירות אשר בוצעו באופן ספונטני; כי בית המשפט המחוזי שקל את נזקיהן של שלושת המתלוננות ומשפחותיהן, אף על פי שכתב האישום מפרט אודות נזקה של י' בלבד; כי לא ניתן משקל מספיק לעובדה שהמערער שימש כדמות מסייעת בחייהן של המתלוננות "וזאת להבדיל ממקרה בו המעשים נעשים ללא מתן שום סיוע למתלוננת ותוך התעלמות מוחלטת ממנה לאחר המעשים", כלשון כתב הערעור; וכי חלק מהמעשים שביצע במתלוננות ממוקמים ברף הנמוך או הבינוני מבחינת חומרתן, כך למשל נטען כי מעשי הסדום שביצע בנ' לא כללו החדרת איבר מינו לפיה, אלא אך חיכוכו בשיניה, וכי מרבית מעשי האינוס, כללו החדרת אצבעותיו לאיבר מינו של נ' ו-י' בלבד, למעט באירוע אחד.

המערער טוען עוד כי לא נשקלה טענתו שהוא עצמו חווה פגיעה מינית בילדותו, אשר עשויה להסביר הפרעה מינית; וכי לא נבחנה אפשרות שיקומו כלל.

בנוסף, נטען כי בית המשפט המחוזי שגה בקביעת גובה הפיצוי למתלוננות, העולה על הפיצוי המקסימלי שראוי להטיל בהליך פלילי, בשים לב לתקרת הפיצוי הקבועה בסעיף 77 לחוק על סך 258,000 ש"ח; וכי ממילא פסיקת הפיצויים לא נומקה כדבעי.

9. מנגד, בא כוח המדינה טען כי יש לדחות את הערעור. תוך שהדגיש את הנזק שנגרם למתלוננות, כעולה מתסקירי נפגעות העבירה ומעדויותיהן עובר לטיעונים לעונש.

עוד הפנה לחומרת המעשים תוך ניצול מעמדו המשפחתי, אשר לדברי המערער עצמו היה כדמות אב לקורבנותיו.

זאת ועוד, בא כוח המדינה טען כי אף אם לחלק ממעשי המערער לא קדם תכנון, הרי שרבים מהמעשים המתוארים, לרבות מעשי הסדום, האינוס, הקרנת הסרטים הפורנוגרפיים והובלת נ' למחסן לשם ביצוע מעשים מגונים בה - מצביעים על תכנון שקדם לביצוע העבירות; וכי אין ממש בניסיון המערער לגמד את מעשיו, אותן הגדיר כ"מעשים מחרידים".

10. יוער כי בתום הדיון שהתקיים בפנינו, שתיים מהמתלוננות השמיעו בפרץ רגשי וכאב גדול דברים אחדים, אשר לא יפורטו מפאת צנעת הפרט. כך גם אבי הקורבנות אשר זעק את זעקת כאבו וכאב משפחתו לנוכח מעשיו של המערער והפגיעה בבנותיו.

11. ביום 5.10.2020 הוגשה חוות דעת מטעם המרכז להערכת מסוכנות, בגדרה צוין כי להערכת המרכז נשקפת מהמערער מסוכנות מינית "בינונית-גבוהה", הנלמדת בין היתר מכך שהוא נוטה לצמצם את חומרת מעשיו, המלמדים על סטייה מינית פדופילית; מאופיו המניפולטיבי; מיכולתו לניתוק רגשי; ומהיעדר תחושת אמפתיה מצדו לקורבנות.

12. לקראת הדיון בערעור הוכן תסקיר בעניינו של המערער מטעם שירות המבחן, אשר התרשם כי המערער מתקשה להכיר ולהעמיק בהשלכות מעשיו על קורבנותיו ובנסיבות אלה, של אי הכרה ממשית בחומרת מעשיו והשלכותיהם, וללא טיפול ייעודי בתחום עבירותיו קיים סיכון להישנות מעשים דומים והתנהגות עוברת חוק.

דיון והכרעה

13. לאחר שעיינו בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ושקלנו את טענות הצדדים, באנו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

ככלל, אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בחומרת העונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים בהם גזר הדין מגלה סטייה בולטת מהענישה המקובלת במקרים דומים (ע"פ 6807/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (24.4.2018)).

14. לא מצאנו כי המקרה שלפנינו נופל בגדר מקרים חריגים אלה.

קשה להפריז בסלידה ובפסול הטמונים בעבריינות מין בתוך המשפחה, הפוגעת בילדים ובילדות רכות בשנים, הנתונים לחסדם של בני המשפחה הבוגרים יותר – פגיעה אשר עשויה להותיר צלקת בנפשם שייתכן שלא תרפא לעולם. ניצול זה של היחסים המשפחתיים חמור כל אימת שמדובר בבן משפחה שהוא בעל סמכות ובעל יחסי קרבה לנפגעי העבירה, כפי שאף ציינתי במקום אחר:

"מטבע הדברים הדמויות הסמכותיות בתא המשפחתי הן על פי רוב הורי המשפחה או הורים חורגים הזוכים לאמון ילדי המשפחה. ואולם כאשר גורם אחר במשפחה זוכה למעמד דומה ומנצלו לשם פגיעה מינית בבן-בת משפחה, השיקולים שבבסיס הצורך בענישה מחמירה ומרתיעה נותרים בעינם" (ע"פ 4528/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 38 (16.6.2019)).

במקרה דנן, המערער הוא דוד המתלוננות וכמתואר בכתב האישום שימש עבורן כדמות אב וכמשענת, סייע באופנים שונים למשפחה, הביא מצרכים לביתן, הסייע ללימודים, והמתלוננות אף נהגו ללון לעיתים בביתו. במעשיו הנלווים המערער ניצל את האמון שנתנו בו המתלוננות ומשפחתן תוך שיצר מצג כאילו הוא פורש עליהן את חסותו. בהקשר זה יש לדחות מכל וכל את טענת המערער לפיה סיועו למתלוננות מפחית מחומרת מעשיו. ההיפך הוא הנכון – הניצול חמור שבעתים שעה שהפגיעה נעשתה על רקע יחסי תלות, סיוע ותמיכה בין המערער לבין המתלוננות, אשר ראו בו כדמות אב ובעל מעמד סמכותי במשפחה המורחבת כולה.

המערער אנס, ביצע מעשי סדום והשפיל מינית את שלוש אחייניותיו במשך שנים ארוכות ובתדירות קבועה, בשעה שהיו קטינות. רבים ממעשיו של המערער דרשו תכנון מקדים, כגון הובלת נ' לאזור המחסנים בביתה, הקרנת סרטים פורנוגרפיים למתלוננות ויצירת תנאים שיאפשרו לו לבצע את זממו אף בשעה שבני משפחה אחרים שהו בבית. את מעשיו המערער ביצע בלי שעצר לבחון מה הוא עולל למתלוננות, תוך שהוא נהג בגופן כבשלו והן שימשו בידיו כלי לסיפוק גחמותיו המיניות.

חומרה יתרה יש במעשיו של המערער לאור העובדה כי מדובר במסכת ארוכת שנים בה נהג לפגוע במתלוננות באופן תדיר. דומה כי ככל שהמערער הרבה לפגוע במתלוננות, כך הפך הדבר לעניין שבשגרה מבחינתו ובאופן זה גזל מהמתלוננות את שנות נעוריהן התמימות. עיון בתסקיר נפגעי העבירה שהוגש לבית המשפט המחוזי, אשר מפאת צנעת הפרט נמנע מלפרט את תכניו, מלמד כי פגיעתו התדירה של המערער במתלוננות גרמה להן לחוש חשופות לפגיעה כל אימת שהוא נמצא בקרבתן; ובמעשיו הסב לשלושתן פגיעה קשה וחוויה טראומטית, שאותה הן נושאות עמן עד היום.

מכלול שיקולים אלה מחייב ענישה אשר תשקף באופן נחרץ את חומרת מעשיו של המערער, תרחיקו מהציבור לתקופה ממושכת, ותרתיע אחרים מלפעול באופן דומה ולנצל את מעמדם וסמכותם בתוך התא המשפחתי (ע"פ 6098/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (24.7.2018)).

15. באשר לטענת המערער כי נפסק פיצוי גבוה מתקרת הפיצוי הקבועה בסעיף 77 לחוק העונשין, הרי שכפי שנקבע בדנ"פ 5625/16 קארין נ' טווק (13.9.2017), במקרים שבהם בוצעו עבירות כלפי מספר קורבנות, ניתן לפסוק פיצוי עד לסכום המירבי האמור לטובת כל אחד מהניזוקים הישירים (שם, בפסקה 17 לחוות דעתה של השופטת (כתוארה אז) א' חיות).

הנה כי כן, לא נפל פגם בפסיקת סכומי הפיצויים לטובת המתלוננות, אשר הסכום ביחס לכל אחת מהן אינו עולה על הסכום המירבי הקבוע בסעיף 77 לחוק העונשין.

16. בטרם סיכום, המערער בטיעונו טען כי הוא עצמו קורבן לפגיעה מינית בילדותו וכי יש בכך כמעין הסבר להתנהגותו. לעניין זה ייאמר כי על אף הסברה באשר לקיומו של "מעגל פגיעות מיניות בילדים", הרי שוודאי לא כל מי שחווה פגיעה מינית בילדותו עתיד לפגוע באחרים (ראו דבריי בע"פ 2433/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (2.12.2018)).

ולעניין שיקולי השיקום של העבריין אומר כי אלה אינם חזות הכל, אלא יש לשקול שיקולים נוספים ובכלל זה שיקום קורבנות העבירה עצמן, אשר בעבורן הרחקת המערער מסביבתן הקרובה לפרק זמן ממשי הוא הכרחי וגורם בלתי מבוטל לתחושת הביטחון שלהן ושובם אל מסלול חיים תקין לנוכח הפגיעה המינית המתמשכת בהן.

17. אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, ט' בניסן התשפ"א (22.3.2021).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט